



**ДЕРЖАВНА МІГРАЦІЙНА СЛУЖБА УКРАЇНИ**

**Контактний інформаційно-аналітичний центр з моніторингу  
міграційних процесів**

**ОПЕРАТИВНИЙ ЗВІТ  
З МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ  
(15 – 21 січня 2016 року)**



Київ 2016

Оперативний звіт підготовлено Контактним інформаційно-аналітичним центром з моніторингу міграційних процесів Державної міграційної служби України.

Контактний інформаційно-аналітичний центр з моніторингу міграційних процесів Державної міграційної служби України створений відповідно до наказу ДМС від 29 травня 2015 року № 64 в рамках виконання рекомендацій, що містяться у п'ятій доповіді ЄК щодо прогресу України у виконанні Плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму.

Контактний інформаційно-аналітичний центр з моніторингу міграційних процесів діє на базі Управління документального забезпечення, роботи зі зверненнями громадян та запитами на інформацію Державної міграційної служби України.

У звіті представлені оперативні (за тиждень) результати спостережень за основними подіями в Україні та світі, з метою здійснення прогнозу розвитку міграційних процесів в Україні.

У звіті використано статистичну інформацію ДМС, Оперативної групи Міжвідомчого координаційного штабу з питань, пов'язаних із соціальним забезпеченням громадян України, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення АТО, звіти СММ ОБСЄ, інформаційні повідомлення Держприкордонслужби, СБУ, Інформаційно-аналітичного центру, ДСНС, агенцій УНІАН та Deutsche Welle, української служби Британської телерадіомовної корпорації, МОМ, Єврокомісії, радіо «Свобода», інформаційного порталу Warsintheworld.

## ЗМІСТ

<b>I. ОКРЕМІ ПОКАЗНИКИ МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ РИЗИКІВ ....</b>	<b>2</b>
1.1. Зовнішні показники .....	2
1.1.1. Соціально-політична ситуація у світі .....	2
1.1.2. Наявність військових конфліктів та війн у світі .....	2
1.1.3. Наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, .....	4
1.1.4. Основні шляхи постачання нелегальних мігрантів у Світі .....	5
<b>1.2. Внутрішні показники .....</b>	<b>9</b>
1.2.1. Наявність в Україні надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних. ....	9
1.2.2. Події у районах проведення Антитерористичної операції. ....	9
1.2.3. Кількість внутрішньо переміщених осіб з тимчасово окупованої території України. ....	10
1.2.4. Зміни в законодавстві .....	12
<b>II. ВПЛИВ ЗНАЧЕНЬ ОКРЕМИХ ПОКАЗНИКІВ МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ РИЗИКІВ НА МІГРАЦІЙНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ..</b>	<b>12</b>
2.1. У сфері внутрішньої міграції.....	12
2.2. У сфері нелегальної (незаконної) міграції.....	14
2.3. У сфері надання притулку.....	15
2.4. У сфері трудової міграції .....	16

## I. ОКРЕМІ ПОКАЗНИКИ МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ РИЗИКІВ

### 1.1. Зовнішні показники

#### 1.1.1. Соціально-політична ситуація у світі

Минулого тижня (15 – 21 січня) світові події, які мали прямий або опосередкований вплив на міграцію, були такими:

- з Ірану в суботу, **16 січня**, зняли міжнародні санкції. Це сталося після публікації доповіді Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ), в якому йдеться, що Іран виконав всі умови угоди, що передбачає заморожування його ядерної програми.

Скасування санкцій дозволяє Ірану негайно збільшити експорт нафти та отримати доступ до приблизно 50 мільярдів доларів, які були заморожені на його рахунках. Крім того, Іран зможе закуповувати обладнання та технології, доступ до яких був обмежений;

- разом з тим, вже **17 січня**, США ввели санкції щодо низки фізичних осіб і організацій, пов'язаних з ракетною програмою Ірану.

В американський санкційний список потрапили 11 компаній і приватних осіб, пов'язаних з програмою випробування іранських балістичних ракет;

- **18 січня** Президент Франції Франсуа Олланд ввів у країні надзвичайний економічний стан для боротьби з «хронічно високим» рівнем безробіття.

До цієї кампанії планується включити програми профпідготовки для півмільйона людей і субсидії для малого бізнесу;

- **21 січня** в офіційному релізі Європарламенту зазначено про офіційну ратифікацію Угоди про асоціацію Косово та ЄС. Ратифікацію підтримали 486 депутатів, «проти» були 102, 81 – утримався;

- лондонський суд визнав президента РФ Володимира Путіна «ймовірно» причетним до загибелі колишнього співробітника ФСБ Олександра Литвиненка.

Влада Великобританії оголосила, що активи росіян Дмитра Ковтуна і Андрія Лугового, які є підозрюваними у справі про вбивство экс-співробітника ФСБ Олександра Литвиненка, будуть заморожені, а заходи, введені проти Росії в 2007 році, залишаються в силі, і влада Великобританії вирішує, які подальші кроки будуть зроблені.

У цей же час, Білий дім назвав «переконливими» докази, зібрані для британського розслідування смерті Литвиненка, хоча доповідь ще не була «ретельно вивчена».

Прес-секретар Білого дому Джош Ернест зазначив, що Білий дім не буде оголошувати про будь-які дії в якості прямої реакції на висновки доповіді, але додав: «Я, звичайно, не виключаю будь-які відповідні кроки у майбутньому».

#### 1.1.2. Наявність військових конфліктів та війн у світі

Станом на 21.01.2016 конфліктні ситуації та війни обліковуються орієнтовно у 66 країнах світу та окремих регіонах, у тому числі: у Африці – 28, в Азії – 16, в Європі – 9, у Південній Америці – 4, у Північній Америці – 1 та на Близькому Сході – 8.

**Гарячі ситуації спостерігаються у 26 країнах** та окремих територіях, в тому числі:

**- в Африці – у 13 країнах:**

ДР Конго, Малі, Судан, Сомалі і Туніс – війна проти терористичних угруповань;

Єгипет, Камерун і Нігерія – війна проти ісламістських бойовиків;  
Бурунді, Лівія, Південний Судан і Мозамбик – громадянська війна;  
ЦАР – сутички між мусульманами і християнами;

**- в Азії – у 4 країнах:**

Афганістан, Пакистан і Філіппіни – війна проти ісламістських бойовиків;

Бірма – війна проти повстанських груп;

**- в Європі – у 2 країнах:**

Росія – бойові дії проти ісламістських бойовиків у Чечні та Дагестані;

Україна – війна проти терористичних угруповань;

**- у Південній Америці – у 1 країні:**

Колумбія – війна проти терористичних угруповань;

**- у Північній Америці – у 1 країні:**

Мексика – війна проти наркокартелів;

**- на Близькому Сході – у 5 країнах:**

Ірак, Ізраїль, Ємен – війна проти ісламістських бойовиків;

Туреччина – війна проти терористичного угруповання;

Сирія – громадянська війна.

Найбільший резонанс впродовж останнього тижня отримали такі події:

**Буркіна-Фасо** – 23 людини, які є громадянами 18 держав світу, були вбиті в ході нападу бойовиків на 4-зірковий готель Splendid в столиці Буркіна-Фасо Уагадугу.

Віповідальність за напад на готель взяло на себе угруповання «Аль-Мурабітун», що є підрозділом «Аль-Каїда» в країнах ісламського Магрибу.

В результаті операції по звільненню заручників з готелю Splendid і кафе Сарруссіно, що знаходиться навпроти нього, були звільнені 126 осіб.

В ході штурму готелю було знищено 4 джихадистів.

**Ірак** – сили безпеки Іраку визволили ряд районів на сході країни. Бойовики терористичного угруповання «ІДІЛ» вибиті з районів Софія, Сура і Альбу Сода в місті Рамаді. Урядові війська взяли під контроль райони Аль-Шохран і Аль-Шайї в провінції Анбар.

**Ємен** - коаліція на чолі з Саудівською Аравією продовжує здійснювати в Ємені інтенсивні авіаудари по позиціях повстанців-хуситів, які з березня 2015 року контролюють столицю країни - місто Сані.

Внаслідок чергового авіаудару, у понеділок 18 січня, загинули 33 людини, здебільшого поліцейські.

**Мозамбик** – як зазначає Агентство у справах біженців ООН сутички між урядовими силами Мозамбіку і місцевою опозицією національного опору, або

МНС, протягом останніх декількох тижнів змусили все більше число людей покинути Мозамбик і шукати притулку в Малаві.

У селі Капісе, району Мванза, що приблизно в 100 км на південь від столиці Малаві, Лілонгве, УВКБ ООН 18 січня зареєстровано прибуття 1 297 осіб - дві третини з них жінки і діти. Ще 400 нових осіб були зареєстровані в 16 селах, розташованих південніше в районі Чікуаве.

**Кенія** – ісламістське угруповання «Аш-Шабааб» 15 січня здійснила напад на військову базу на півдні Кенії в Ель-Адде, в результаті якого загинуло 63 кенійських солдати.

У відповідь на цей напад кенійські війська розгорнули пошуково-рятувальну операцію та розпочали активне авіабомбардування позицій «Аш-Шабааб».

**Сомалі** – терорист-смертник на автомобілі і бойовики терористичного угруповання «Аш-Шабааб» атакували пляжний ресторан-готель у столиці Сомалі, в результаті чого принаймні 20 осіб загинули і ще 17 були поранені.

Шість нападників було вбито. Також урядовими силами безпеки було захоплено живим керівника атаки.

### **1.1.3. Наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, в країнах, що мають спільні з Україною кордони**

#### **Республіка Білорусь**

За повідомленнями Міністерства надзвичайних ситуацій Республіки Білорусь, надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, які б могли призвести до переміщення населення, впродовж минулого тижня у районах, що межують з кордонами України, не зафіксовано.

#### **Республіка Молдова**

Впродовж останнього тижня за даними Служби цивільного захисту і надзвичайних ситуацій Молдови наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, які б могли призвести до переміщення населення, не зафіксовано.

На тижні, що минув у Кишиневі з новою силою відновилися мітинги як прихильників так і противників діючої влади.

У середу 20 січня протестувальники намагалися увірватися до приміщення парламенту, в якому саме в той час відбувалося обрання нового глави уряду. Процес супроводжувався зіткненнями з поліцією, але до кровопролиття справа не дійшла.

#### **Російська Федерація**

У регіонах, що межують з Україною за повідомленнями МНС Російської Федерації наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, які б могли призвести до переміщення населення, не зафіксовано.

#### **Республіка Польща**

У регіонах Польщі, які межують з Україною, впродовж останнього тижня наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, які б могли призвести до переміщення населення, не зафіксовано.

### **Румунія**

У регіонах Румунії, які межують з Україною, впродовж останнього тижня наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, які б могли призвести до переміщення населення, не зафіксовано.

### **Словацька Республіка**

У регіонах Словацької Республіки, які межують з Україною, впродовж останнього тижня наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, які б могли призвести до переміщення населення, не зафіксовано.

### **Угорщина**

У регіонах Угорщини, які межують з Україною, впродовж останнього тижня наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, які б могли призвести до переміщення населення, не зафіксовано.

## **1.1.4. Основні шляхи постачання нелегальних мігрантів у Світі**

Згідно з доповіддю ООН, оприлюдненою 12 січня, у 2015 році кількість біженців у всьому світі досягла 244 млн осіб. Це на 41% або на 71 млн осіб більше, ніж у 2000 році.

Нові дані ООН враховують 20 млн біженців, які покинули рідні місця через збройні конфлікти. Переважно це громадяни Сирії, Афганістану та Сомалі. Близько третини всіх мігрантів (78 млн людей) живуть в Європі, в тому числі 12 млн - в одній тільки Німеччині і ще 9 млн - у Великобританії. У США проживають 47 млн, у Росії - 12 млн і в Саудівській Аравії - 10 млн осіб, народжених за межами країни.

В даний час більшість країн є одночасно країнами походження, призначення та транзиту мігрантів. Так, наприклад, у той час як в Росії проживають 12 млн мігрантів, 11 млн росіян є мігрантами в інших країнах світу.

Найбільшим «постачальником» мігрантів є Індія. У всьому світі налічується 16 мільйонів індійців. Шість мільйонів мігрантів у світі - вихідці з України.

Під час цієї доповіді Спеціальному раднику Генерального секретаря ООН Карен Абу Зейд було доручено організацію підготовки саміту з мігрантам та біженцям, який попередньо запланований на 19 вересня 2016 року.

За результатами дослідження Міжнародного дослідного інституту продовольчої політики, новим фактором посилення міграційної кризи у новому, 2016 році, буде голод.

Так, наразі голод насувається на Сирію та на другу за чисельністю африканську державу – Ефіопію.

Голод в Ефіопії викликаний найсильнішою за 50 років посухою. Крім цього нестача продовольства загрожує найбільшій арабській країні - Ємену, розореній громадянською війною.

Найвищий, «тривожний», рівень голоду спостерігається в низці африканських країн, зокрема у Центрально-африканській Республіці, Чаді, Замбії, Східному Тиморі, Сьєрра-Леоне, Гаїті, Мадагаскарі, а також в



Афганістані. Згідно з результатами Global Hunger Index, в цілому у світі від голоду страждають 795 млн осіб, які по-суті є потенційними мігрантами.

В той же час у Європі міграційна криза триває.

За даними Міжнародної організації з міграції, за три тижні січня 2016 року до Європи морем прибули близько 36 899 мігрантів, з яких до Італії – 950 і до Греції – 35 949.

З початку 2016 року, станом на 21 січня, при спробі перетнути Середземне море у напрямку Європи загинули 113 осіб.

21 грудня Міжнародна організація з міграції повідомила, що загальна кількість всіх мігрантів, які прибули до Європу по морю і суші становить 1,6 млн осіб.

Мета мігрантів, що прибувають до Європи залишається незмінною – отримання статусу біженця та соціальних пільг у Великобританії, Німеччині, Швеції, Франції, Норвегії та інших розвинених країнах ЄС.

Основними маршрутами проникнення нелегальних мігрантів з країн Північної Африки та Близького Сходу до ЄС через є такими:

1) «Східний маршрут»: Україна та/або Румунія – Словачія та/або Угорщина – Австрія – Німеччина;

2) «Східний Середземноморський маршрут»: через Середземне море та/або через Турцію до Греції – Македонія – Сербія – Словачія та/або Угорщина – Австрія – Німеччина;

3) «Західний Балканський маршрут»: Греція – Албанія – Чорногорія та/або Сербія – Хорватія – Словенія та/або Угорщина – Австрія – Німеччина;

4) «Центральний Середземноморський маршрут»: через Середземне та Іонічне моря до Італії – Франція – Великобританія;

5) «Маршрут Апулія та Калабрія»: через Середземне море та/або через Турцію до Греції- через Середземне море до Італії – Франція – Великобританія;

6) «Західний Середземноморський маршрут»: через Середземне море до Іспанії – Франція – Великобританія;

7) «Західний Африканський маршрут»: по Атлантичному океану до Канарських іспанських островів;

8) «Північний маршрут»: Росія – Норвегія.

**З метою протидії неконтрольованим обсягам нелегальних мігрантів з країн Близького Сходу та Північної Африки країни Євросоюзу вживають ряд заходів, які при цьому є розрізненими і досить часто не узгоджуються з іншими країнами.**

Так, починаючи з 21 січня **Австрія** планує пропускати на свою територію тільки тих шукачів притулку, які мають намір отримати статус біженця в Німеччині.

Це стане відповіддю на ситуацію, яка склалася на кордоні з Німеччиною, де кожного дня близько 200-300 біженців не отримують дозвіл через те, що вони не планують отримувати притулок в країні.

Згідно з прогнозом, цього року Австрія очікує близько 120 тисяч клопотань про надання притулку, що може зруйнувати економіку країни.



З цією метою **Австрія** тимчасово припинила дію Шенгенської угоди та впровадила тотальний контроль на кордоні.

Кожен, хто прибуває до Австрії, буде посилено перевірятися. Хто не має права на притулок або його заява на отримання притулку буде відхилена, матиме залишити країну.

Як зазначив Канцлер Австрії Файман: «якщо ЄС не в змозі захистити зовнішні кордони, тоді кожна країна має самостійно контролювати свої національні кордони».

В свою чергу влада **Швейцарії** запровадила практику вилучення цінностей та коштів у мігрантів, що прибули з країн Близького Сходу та Африки. Гроші, вилучені у мігрантів, йдуть на утримання і соціальні виплати.

При цьому, якщо біженець протягом семи місяців вирішить добровільно покинути Швейцарію, то гроші йому повернуть в повному обсязі. Якщо ж він влаштується на роботу, то повинен буде віддавати до 10% заробітку державі, поки сума не досягне 15 тис. франків. Саме в таку цифру в Швейцарії оцінюють витрати на прийом кожного приїжджого.

Мігранти, що шукають в **Німеччині** політичного притулку, повинні будуть отримувати так зване посвідчення біженця. Відповідний закон, підготовлений міністерством внутрішніх справ, бундестаг схвалив у четвер, 14 січня.

В документі будуть вказані ім'я, дата і місце народження, громадянство, стать, зріст, колір очей, стан здоров'я, освіта, професія і віросповідання. Документ буде містити фото і відбитки пальців. Всі дані будуть внесені в спеціально створену для цього центральну базу даних, доступ до якої матимуть всі зацікавлені відомства, включаючи поліцію.

Тільки при наявності цього посвідчення мігранти будуть отримувати соціальну допомогу, а також зможуть подати заяву на надання політичного притулку - і тільки за місцем проживання, вказаним в документі. Таким чином німецька влада також розраховує, що мігранти, які нелегально перетнули кордон, отримають додаткову мотивацію зареєструватися.

В свою чергу **британський** прем'єр-міністр Девід Кемерон вважає, що необхідність вивчити англійську стане частиною стратегії запобігання екстремізму та способом боротися з ізоляцією жінок.

За словами Кемерона, тестувати будуть мігрантів, які прибувають в країну за подружніми візами. У разі провалу на іспиті не буде жодних гарантій, що людина зможе залишитися, навіть якщо у неї будуть діти.

**У новому 2016 році політика країн Європи має змінитися і швидше за все набуде більш цілеспрямованих рис. Як мінімум у цьому буде заінтересована головуєча країна – Нідерланди.**

У 2016 році **Нідерланди** як головуєча у Євросоюзі країна ставлять за мету скоротити потік мігрантів до Європи у найближчі 6-8 тижнів.

Прем'єр-міністр Нідерландів Марк Рютте 20 січня заявив, виступаючи у Європейському парламенті в Страсбурзі, що потік біженців, «який не зупиняється із Сирії, Іраку та інших країн, є найбільшою терміновою проблемою».

У своєму виступі прем'єр-міністр також згадав Україну, коли говорив про те, що «Європа може справлятися з кризами».

Амбіція Нідерландів – потрібні не нові ідеї, а результати.

В той же час 15 січня в **Нідерланди** прибули перші біженці з європейським квотами. Двома рейсами з Італії в країну прибули 50 громадян Еритреї.

Цей процес займає більше часу, ніж очікувалося, оскільки ряд країн не хочуть виконувати взяті на себе зобов'язання.

Як відомо, згідно з досягнутими у минулому році домовленостями на рівні Європейського союзу, в загальній складності 160 тисяч біженців з Італії та Греції повинні бути переселені в інші європейські країни. Нідерланди мають в загальній складності прийняти 9 тисяч шукачів притулку.

Аеропорт «Темпельгоф» у Берліні, який нині не діє, може перетворитись на найбільший у **Німеччині** табір для мігрантів.

Відповідні плани обговорили на засіданні мерії Берліна. Зокрема, влада Берліна має намір побудувати нові притулки на частині аеродрому, площа якого становить 380 га, в результаті чого там можна буде розмістити до 7 тис. мігрантів.

В даний час більше 2 тис. мігрантів вже розміщені в ангарах аеропорту, але берлінське відомство з питань здоров'я та соціальної політики, відповідальне за реєстрацію біженців, через холодну погоду намагається терміново знаходити притулок для сотень нових мігрантів, які прибувають щодня.

Місцеві політики і жителі виступають проти планів будівництва табору на місці аеропорту, адже, на їхню думку, це суперечить проведеному в 2014 році референдуму, коли мешканці висловилися проти забудови зеленої зони аеропорту.

Після падіння Берлінського муру територія аеропорту стала використовуватись для проведення фестивалей та інших культурних подій, також тут проходили зйомки кінострічки «Голодні ігри».

**У той же час, аналіз повідомлень ООН свідчить про ознаки продовження напливу мігрантів до країн Європи.**

Так, за повідомленням агентства ООН у справах біженців, більше 92 тисяч осіб в минулому році здійснили небезпечну подорож з Африканського рогу до Ємену, що стало один з найвищих річних показників за останнє десятиліття.

Дві третини біженців (в основному з Ефіопії та Сомалі) прибули в Ємен після того, як у березні там почався військовий конфлікт. При цьому 95 людей загинули, виконуючи цей шлях.

Наразі у Ємені знаходяться більше 250 тисяч біженців, ще близько 2,5 млн жителів цієї країни в результаті боїв були змушені покинути свої будинки.

## 1.2. Внутрішні показники

### 1.2.1. Наявність в Україні надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних.

Згідно з офіційною інформацією, розміщеною на офіційному інформаційному порталі Державної служби з надзвичайних ситуацій України надзвичайних, подій, які б призвели до можливого переселення людей протягом 15 – 21 січня на території України не зафіксовано.

### 1.2.2. Події у районах проведення Антитерористичної операції.

Наприкінці звітного тижня (15 – 21 січня) обстановка в зоні АТО загострилася. Незаконні збройні формування окремих районів Донецької та Луганської областей (далі – НЗФ) неодноразово застосували важке озброєння під час обстрілів позицій українських військових.

Загалом протягом тижня, використовуючи БМП, великокаліберні кулемети, гранатомети, стрілецьку зброю, а також заборонені Мінськими угодами 82-мм та 120-мм міномети, НЗФ 293 рази порушили умови режиму припинення вогню, внаслідок чого 9 українських військовослужбовців отримали поранення.



Мал. 1 – Мапа АТО станом на 00 годин 22.01.2016

За інформацією Головного управління розвідки Міністерства Оборони України (далі – ГУР МОУ), криміногенна ситуація на тимчасово окупованих територіях Донецької і Луганської областей залишається складною. При цьому, значна частина злочинів здійснюється як рядовим, так і командним складом противника у стані алкогольного сп'яніння.

У лавах НЗФ продовжується зниження морально-психологічного стану та дисципліни, що призводить до численних злочинів бойовиків.

Відмічається небажання населення окупованих територій брати участь у бойових діях та, як наслідок, погіршення стану укомплектованості з'єднань і частин 1 та 2 АК особовим складом через низьку ефективність оголошеної окупаційною владою мобілізації. З початку січня 2015 року у м. Алчевськ для проходження військової служби відібрано лише 1% від запланованої кількості призовників.

З метою виявлення осіб, що самовільно залишили військові частини, та недопущення їх проникнення на територію Російської Федерації, ФСБ РФ посилила контроль за ділянкою російсько-українського кордону в Ростовській області.

Внаслідок погіршення санітарно-епідеміологічної обстановки на тимчасово окупованих територіях Донбасу зафіксовано масові випадки захворювання особового складу на пневмонію:

- після ротації підрозділів на передових позиціях захворювання виявлено у 70% військовослужбовців;
- у Горлівці від пневмонії померло понад 50 осіб.

Крім того, у Донецьку серед військовослужбовців 1 АК виявлено розповсюдження інфекційного захворювання, тип та походження якого лікарі визначити не можуть (до медичних закладів звернулось понад 50 осіб).

Проблема загострюється через нестачу лікувальних засобів та кваліфікованого медичного персоналу.

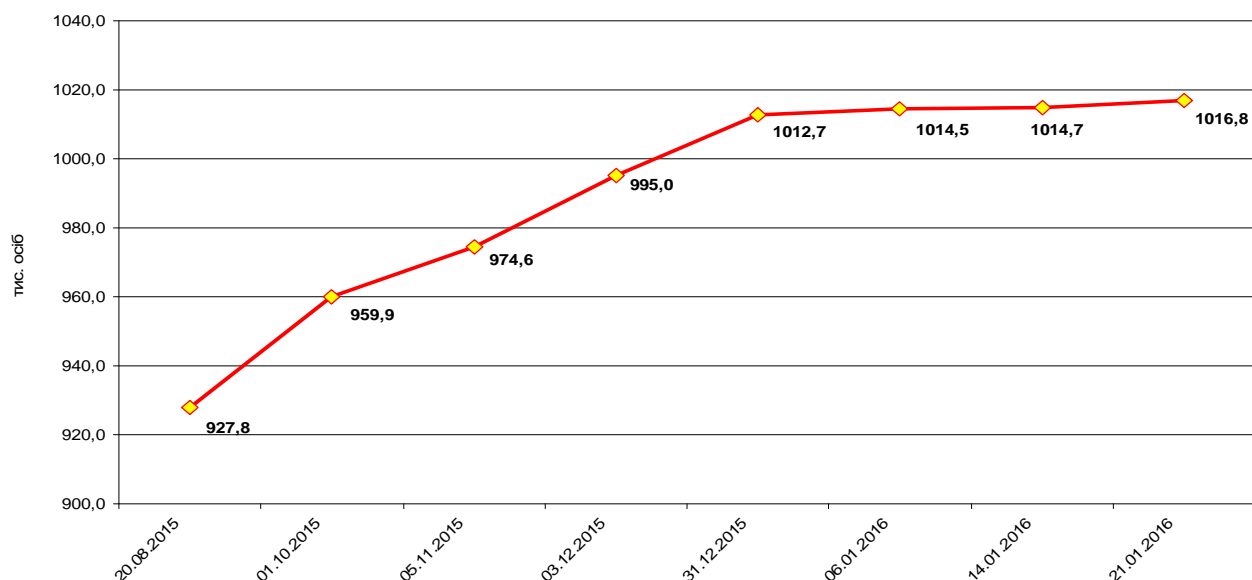
### **1.2.3. Кількість внутрішньо переміщених осіб з тимчасово окупованої території України.**

Згідно з оперативною інформацією Міжвідомчого координаційного штабу з питань соціального забезпечення громадян України, які переміщуються з районів проведення антитерористичної операції та тимчасово окупованої території, у період 15-21 січня кількість тимчасово розміщених громадян України, які переміщені з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції, збільшилася на 2,1 тис. осіб (0,2 %). Із загальної кількості вказаних осіб 99,2 % – переселенці з Донецької та Луганської областей.

Станом на 21.01.2016 з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції до інших регіонів загалом переселено 1 016,7 тис. осіб (620,8 тис. сімей), у тому числі:

- з Донецької і Луганської областей – 995 тис. осіб;
- з АР Крим і міста Севастополь – 21,7 тис. осіб.





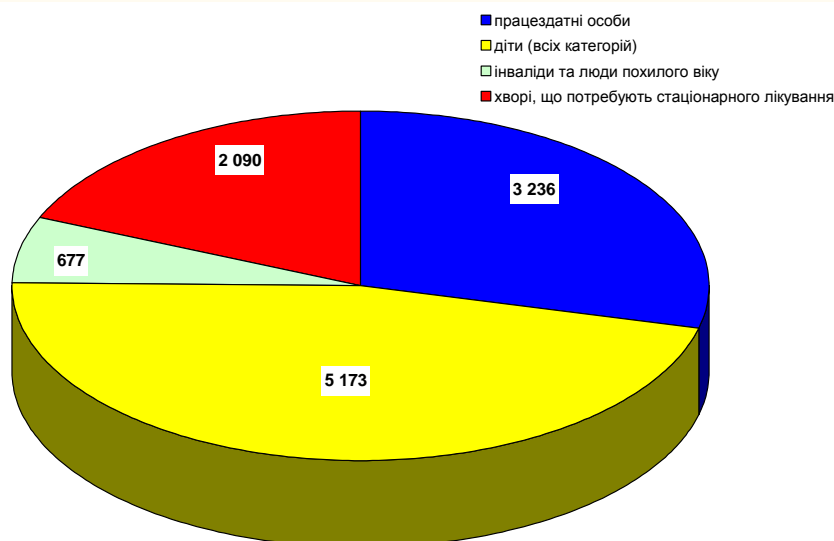
Мал. 2 – Кількість переселених осіб з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції до інших регіонів за наростаючим підсумком

Найбільші потоки внутрішнього переміщення осіб з районів проведення АТО спрямовані у східні та центральні регіони України (Луганська, Харківська, Донецька, Дніпропетровська, Запорізька, Київська області та місто Київ).



Мал. 3 – Розподіл внутрішньо переміщених осіб за регіонами переселення.

За інформацією ДСНС України місцевими органами виконавчої влади на даний час визначено 665 об'єктів різної форми власності, в яких можливе розміщення 11,2 тис. внутрішньо переміщених осіб.



Мал. 4 – Можливості розміщення внутрішньо переміщених осіб за категоріями (осіб).

#### 1.2.4. Зміни в законодавстві

З 17 січня набрала чинності постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1035 «Про обмеження поставок окремих товарів (робіт, послуг) з тимчасово окупованої території на іншу територію України та/або з іншої території України на тимчасово окуповану територію».

Зазначеною постановою заборонено перевозити через адміністративний кордон з АР Крим товари, за винятком особистих речей громадян та деяких «соціальних» видів продуктів, вартістю не більше 10 тисяч гривень, і щоб вага не перевищувала 50 кілограмів на одну людину.

## II. ВПЛИВ ЗНАЧЕНЬ ОКРЕМИХ ПОКАЗНИКІВ МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ РИЗИКІВ НА МІГРАЦІЙНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ

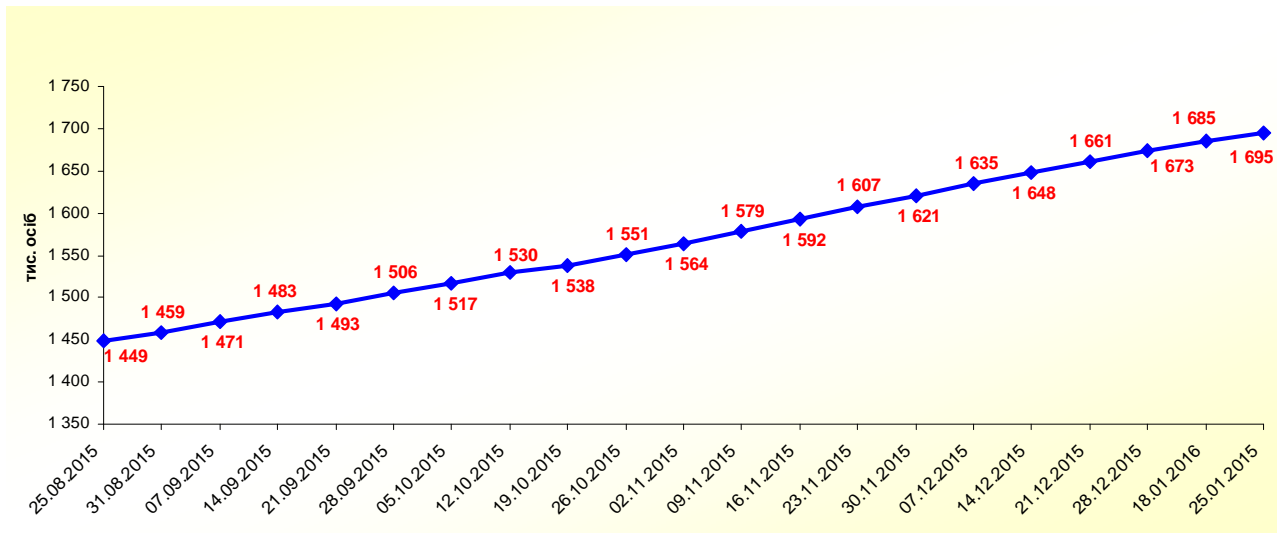
### 2.1. У сфері внутрішньої міграції

**Ризик посилення обсягів внутрішньої міграції населення з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО.**

Згідно з інформацією Міністерства соціальної політики України станом на 18 січня структурними підрозділів соціального захисту населення обласних та Київської міської державних адміністрацій відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 509 «Про облік внутрішньо переміщених осіб» взято на облік 1 684,8 тис. переселенців (1 332,4 тис. сімей) з зони проведення АТО і Криму.

Також протягом останнього тижня зберігся переважний рух осіб з зони проведення АТО до Російської Федерації.

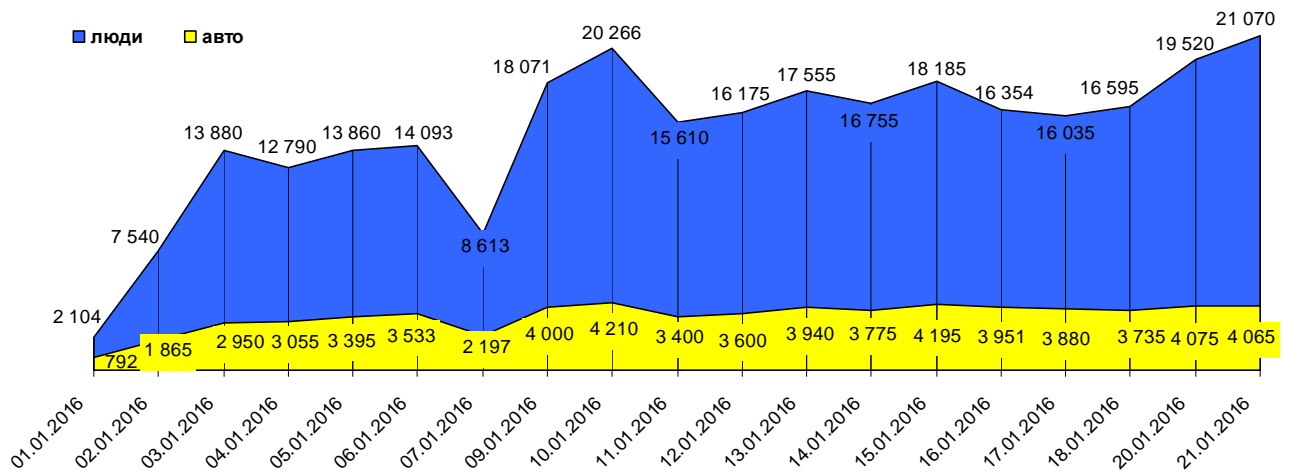
Так, згідно Щотижневого огляду від місії спостерігачів ОБСЄ на російських контрольно-пропускних пунктах Гуково і Донецьк від 20 січня, протягом звітного тижня середній чистий потік через зазначені КПП склав позитивне значення 266 (тобто переважає рух з України до Російської Федерації), середній обсяг транскордонного руху зменшився з 9,4 тис. до 9,2 тис. входів/виходів на день.



Мал. 5 – Кількість зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб.

Більшість транспортних засобів, які перетинають кордон мають номерні знаки, видані в Україні (Луганської області), у тому числі низка автопоїздів і міжміських автобусів, які курсують між Україною (Луганська область) та містами Російської Федерації.

За інформацією Державної прикордонної служби України, протягом звітного тижня збільшився пасажиро-транспортний потік на контрольних пунктах в'їзду-виїзду на лінії розмежування в зоні проведення антитерористичної операції на сході України (далі – КПВВ АТО).



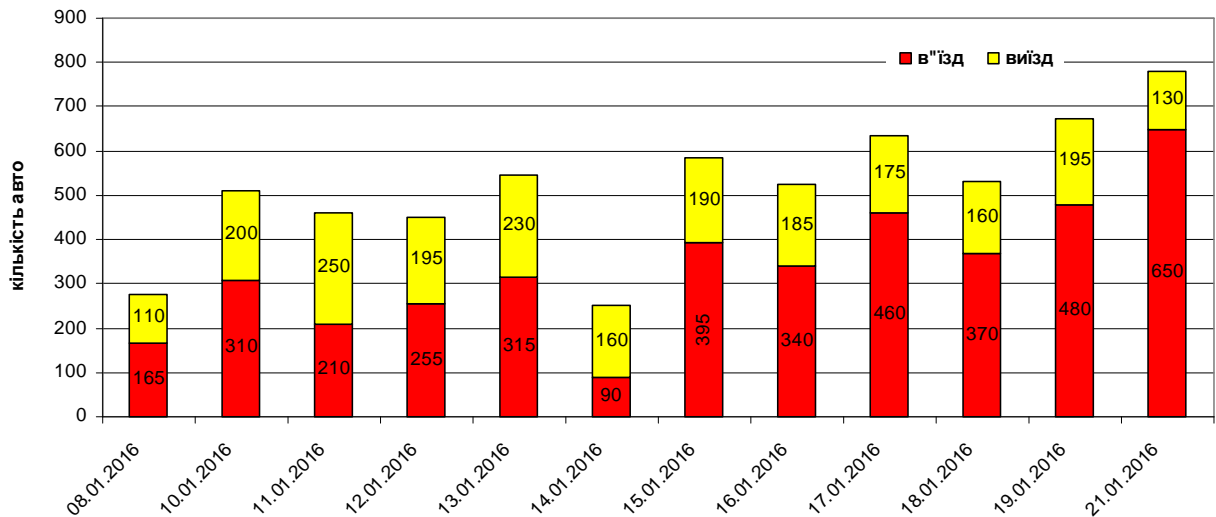
Мал. 6 – Пасажиро-транспортний потік в контрольних пунктах в'їзду-виїзду на лінії розмежування в зоні проведення АТО.

На тлі збільшення пасажиро-транспортного потоку на КПВВ АТО, протягом тижня збільшилися також черги на пунктах в'їзду-виїзду.

У зв'язку з дефіцитом електроенергії у Криму до травня поточного року продовжено режим надзвичайної ситуації.

Станом на 21 січня сумарна генерація електроенергії в Криму складає 930 МВт при добовій потребі півострова 1200 МВт.





Мал. 7 – Кількість транспортних засобів, які очікували у контрольних пунктах в'їзду-виїзду на оформлення для перетину лінії розмежування.

**Зважаючи на динаміку переселення осіб з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції, а також на складний соціально-економічний стан на Кримському півострові та у окремих районах Донецької та Луганської областей протягом звітного тижня зберігся середній рівень ризику збільшення внутрішньої міграції.**

## 2.2. У сфері нелегальної (незаконної) міграції

**Ризик збільшення фактів незаконного проникнення іноземців та ОБГ на територію України.**

Із запровадженням країнами ЄС жорстких заходів реагування на факти незаконної міграції, південні та західні регіони України, аналогічно до Угорщини, Македонії, Сербії, Італії, Хорватії та Греції можуть стати транзитними пунктами для нелегалів на шляху до розвинених країн ЄС.

З настанням холодної пори року чисельність бажаючих потрапити до держав-членів ЄС значно скорочується.

У той же час Державною прикордонною службою України та іншими правоохоронними органами продовжують фіксуватися випадки незаконних спроб перетину кордону невеликими групами мігрантів, які намагаються потрапити до держав – членів ЄС.

Зокрема, 15 січня в Одесі співробітники оперативно-розшукових підрозділів Держприкордонслужби у взаємодії з представниками Національної поліції за підозрою в організації стійкого каналу переправлення незаконних мігрантів через державний кордон України на ділянці Закарпатської області затримали громадянина Пакистану.

Іноземець причетний щонайменш до трьох незаконних переправ груп мігрантів до Угорщини та Румунії<sup>1</sup>.

Станом на 21.01.2016 органами ДМС виявлено 181 нелегальних мігрантів, у тому числі 78 – впродовж минулого тижня. Детальна інформація

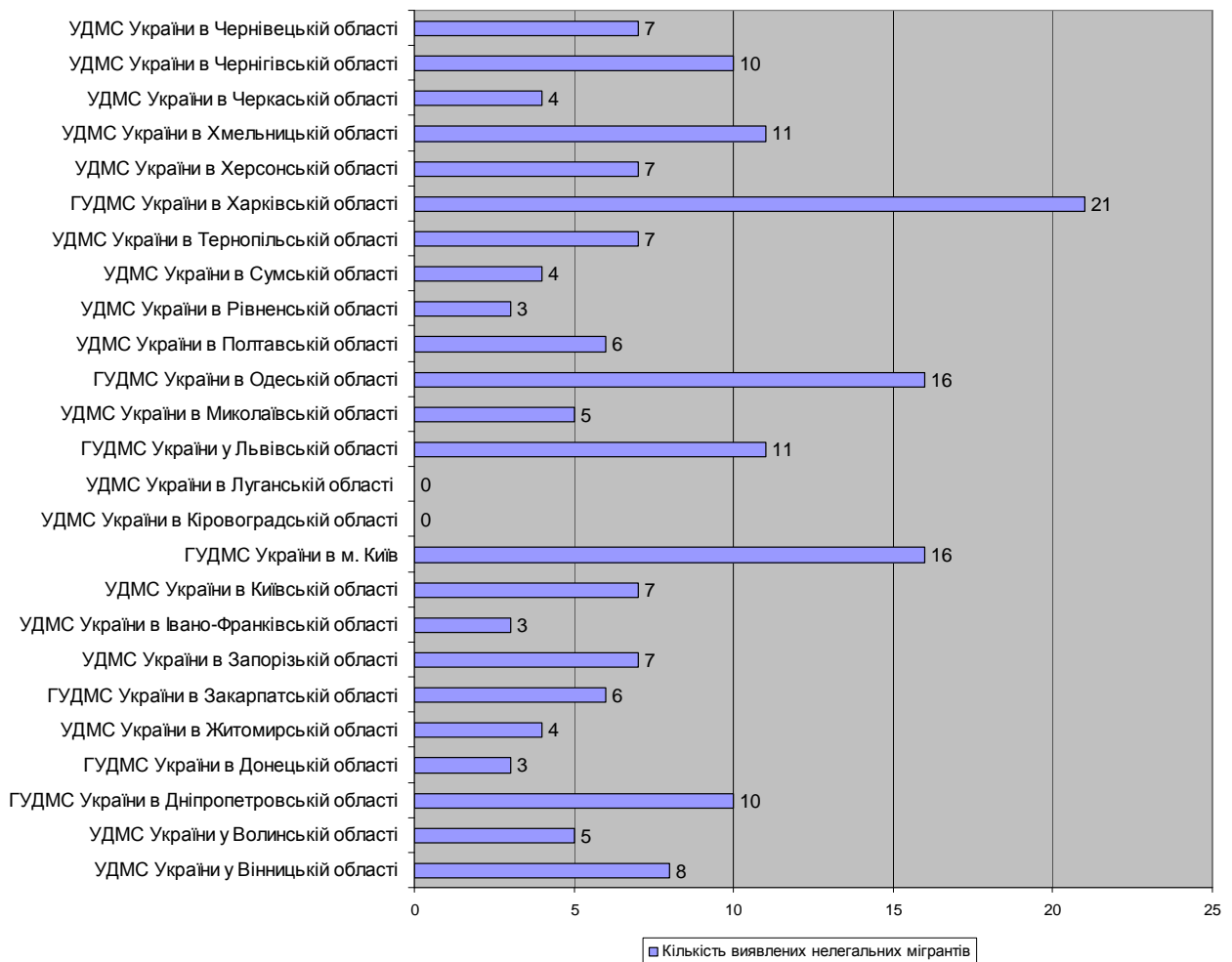
<sup>1</sup> <http://anonymizer.com.ua/browse.php?u=jkpM%2FfMpBCNySsDM06nl2NRvUehj9nhQgGpTJf0UogxH8FHsImnKafIPTw%3D%3D&b=13>

щодо географії виявлення нелегальних мігрантів органами ДМС наведена у малюнку 8.

Також органами ДМС впродовж минулого тижня виявлено 360 іноземців та осіб без громадянства, які порушили правила перебування в Україні.

Наразі головним фактором відсутності масового напливу нелегальних мігрантів з країн Африки та Азії в Україну є настання несприятливих кліматичних умов, незручне географічне розташування по відношенню до основних шляхів міграції у ЄС, наявність військового конфлікту на Сході України та невпинне зниження прожиткового рівня населення України.

**Географія виявлення органами ДМС нелегальних мігрантів, станом на 21.01.2016**



Мал. 8. – Географія виявлених органами ДМС нелегальних мігрантів станом на 21.01.2016

**Короткостроковий прогноз: враховуючи зниження напруги у районах проведення АТО, погіршення кліматичних умов та наростання спротиву мігрантам у країнах-членах ЄС, ризик збільшення фактів незаконного проникнення іноземців на територію України є середнім.**

### 2.3. У сфері надання притулку

**Ризик зростання звернень громадян, у країнах походження яких відбуваються дії, що перешкоджають нормальному проживанню людей, із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує захисту.**

Впродовж 2015 року за отриманням статусу притулку в Україні звернулися 1 433 осіб, що на 260 осіб більше, ніж за 2014 рік. Найбільша кількість шукачів притулку в Україні у 2015 році були вихідцями з Афганістану – 607, Сирії – 136, Сомалі – 111 та Росії – 86.

У поточному році, станом на 21.01.2016, органами ДМС рішення відносно осіб, які звернулися за притулком в Україні не приймалися.

Натомість впродовж усього 2015 року ДМС прийнято 920 рішень стосовно шукачів притулку, з яких про визнання біженцем – 49 рішень, про визнання особою, яка потребує додаткового захисту – 118 рішень, про відмову у наданні захисту – 599 рішень та про втрату/позбавлення/скасування статусу особи, якій надано притулок – 154 рішення.

З огляду на те, що у країнах походження шукачів притулку в Україні тривають активні бойові дії, і те, що держави-члени ЄС закривають власні кордони для нелегальних мігрантів з країн Північної Африки та Близького Сходу, в Україну у будь-який момент може хлинути потік мігрантів, утому числі тих, що прямують до держав-членів ЄС.

**Короткостроковий прогноз:** враховуючи наявність триваючих військових конфліктів у країнах Близького Сходу і Північної Африки, зростання проблем з продовольством у країнах міграційного ризику та наростання спротиву мігрантам у державах-членах ЄС, рівень збільшення потоків шукачів захисту в Україні наразі є високим.

#### 2.4. У сфері трудової міграції

**Ризик необґрунтованого зростання обсягів трудової міграції в Україні та негативного впливу трудових мігрантів на ринок праці в Україні.**

Згідно з експертним консенсус-прогнозом, який підготувало агентство Bloomberg, ВВП України в 2016 році зросте на 1,2% після падіння на 13% у 2015 році.

При цьому згідно з експертним консенсус-прогнозом, який у грудні підготувало Мінекономрозвитку, реальний ВВП України в 2015 році впав на 10,3% (найбільш песимістична оцінка – 13,5%, найбільш оптимістична – 9%).

Водночас у 2016 році очікується зростання на 1% (найбільш песимістична оцінка – падіння ВВП на 3%, найбільш оптимістична – зростання на 2,9%).

Рівень інфляції за січень-грудень 2015 року становив 143,3 %, у тому числі за грудень 2015 року – 100,7%.

**Короткостроковий прогноз:** враховуючи викладене та події на Сході України, наявність значних ризик необґрунтованого зростання обсягів трудової міграції в Україні та негативний вплив трудових мігрантів на ринок праці в Україні наразі є низьким (допустимий).